

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Sžk/8/2020
Identifikačné číslo spisu: 1015201762
Dátum vydania rozhodnutia: 18.06.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Katarína Benczová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:1015201762.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: Rybárová AGROFARMA s.r.o., IČO: 47 615 591, so sídlom Poznanova 935/35, 942 01 Šurany, právne zastúpenej spoločnosťou POLÁČEK & PARTNERS s.r.o., IČO: 50 568 124, so sídlom Hurbanovo námestie 1, 811 06 Bratislava, za ktorú koná advokát Pavol Poláček, proti žalovaným: 1) Západoslovenská distribučná, a.s., IČO: 36 361 518, so sídlom Čulenova 6, 816 47 Bratislava, 2) ZSE Energia, a.s., IČO: 36 677 281, so sídlom Čulenova 6, 816 47a Bratislava, obaja právne zastúpení spoločnosťou ius aegis, s.r.o., so sídlom Ferienčíkova 7, 811 08 Bratislava, za ktorú koná advokát JUDr. Radoslav Zigo, o kasačnej sťažnosti žalovaných proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 2S/227/2015-86 z 19. apríla 2017 v časti výroku o trovách konania, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 2S/227/2015-86 z 19. apríla 2017 v napadnutej časti výroku o trovách konania z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

O d ô v o d n e n i e

1. Krajský súd v Bratislave uznesením č. k. 2S/227/2015-86 z 19. apríla 2017 podľa § 98 ods. 1 písm. g) Správneho súdneho poriadku odmietol ako neprípustnú žalobu pre nedostatok právomoci správneho súdu, keďže vec patrí do právomoci civilných súdov. O náhrade trov konania rozhodol krajský súd s poukazom na § 170 písm. a) Správneho súdneho poriadku tak, že žiadnemu z účastníkov konania nepriznal právo na náhradu trov konania, pretože žaloba bola odmietnutá.

2. Z odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu v bode 29. odôvodnenia uznesenia. ohľadne výroku o trovách konania vyplýva iba to , že krajský súd rozhodol o nepriznaní trov konania žiadnemu z

účastníkov v zmysle § 170 SSP z dôvodu, že žaloba bola odmietnutá.

3. Proti uzneseniu krajského súdu v časti výroku o trovách konania podali žalovaní v zastúpení svojho právneho zástupcu kasačnú sťažnosť a žiadali, aby kasačný súd napadnuté rozhodnutie v časti výroku o náhrade trov konania zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie. Kasačnú sťažnosť odôvodnili tým, že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci a nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 440 ods. 1 písm. f) a g) Správneho súdneho poriadku).

4. Sťažovatelia uviedli, že rozhodnutie správneho súdu o trovách, založené na ust. § 170 písm. a) SSP považujú za nesprávne a nezákonné. V prejednávanej veci má pre rozhodnutie o trovách konania podstatný význam ust. § 171 ods. 1 SSP, ktoré vychádza zo zásady procesného zavinenia a nadväzuje na zásadu procesnej zodpovednosti za zavinenie upravenú v ustanovení § 256 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný súdny poriadok (ďalej len „CSP“), v zmysle ktorého „Ak strana procesne zavinila zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania protistrane.“ V zmysle právnej doktríny v prípade ustanovenia § 256 ods. 1 CSP ide najčastejšie o situácie, keď dochádza k „zastaveniu konaniu v dôsledku späťvzatia žaloby (celom alebo sčasti) alebo v dôsledku nedostatku procesných podmienok,“ (Števček, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. C.H.Beck, 2016, s. 934). Ďalej v zmysle právnej doktríny platí, že „Na strane žalobcu existuje procesné zavinenie napríklad, ak podal žalobu vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdu alebo ak podal žalobu, hoci existovala prekážka rei iudicatae alebo prekážka litispendenciu (...)" (Števček, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. C.H.Beck, 2016, s. 934).

5. Žalovaní ďalej uviedli, že vo svojom vyjadrení k žalobe trvali na jej zamietnutí a uplatnení náhrady trov konania. Za nespravodlivé mali to, že nezískali náhradu trov, ktoré dôvodne vynaložili, nakoľko dôvodne bránili svoje právom chránené záujmy. Poukázali tu na rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Sžf/6/2011, sp. zn. 4Sžo/28/2014, sp. zn. 5Sžo/3/2012.

6. Žaloba bola žalobcom podaná nedôvodne; žaloba bola správnym súdom odmietnutá pre nedostatok procesných podmienok, vznik ktorých spôsobil (pre správanie) žalobca. Rovnako žalovaní považujú žalobu za účelovú, nakoľko sa žalobca v podstate toho istého „nároku" domáhal aj v civilnom konaní. Správny súd sa však vôbec nevysporiadal so skutočnosťou, či niektorá zo strán sporu zavinila, že sa konanie muselo odmietnuť, a teda či priznať alebo nepriznať nárok na náhradu trov. V zmysle uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky „Úlohou súdov preto je, aby v každom prípade osobitne posudzovali procesné zavinenie na zastavení konania" (uznesenie NS SR sp. zn. 4Sžf/2/2011).

7. Žalovaní uviedli, že účelom zákonnej úpravy náhrady trov konania v zmysle § 171 ods. 1 SSP, systematickej súvislosti s § 256 ods. 1 CSP, aplikovanej na danú vec je sankcionovať žalobcu ktorý podaním neprípustnej žaloby zavinil jej odmietnutie tak, že bude zaviazaný na náhradu trov konania protistrany. Takýto záver vyplýva aj z požiadavky ústavne súladného výkladu zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov (článok 152 ods. 4 Ústavy SR) ako aj zo zásady, že všetky štátne orgány majú ústavou určenú povinnosť uplatňovať právnu normu v súlade s ústavou. Zo zásady ústavne konformného výkladu vyplýva tiež požiadavka, aby v prípadoch, ak by pri uplatnení štandardných metód výkladu, prichádzali do úvahy rôzne výklady súvisiacich právnych noriem, bol uprednostnený ten, ktorý zabezpečí plnohodnotnú, resp. plnohodnotnejšiu realizáciu ústavou garantovaných práv fyzických alebo právnických osôb (rozhodnutia Ústavného súdu SR PL. ÚS 15/98, III. ÚS 341/07, II. ÚS 148/06), preto treba v tomto prípade aplikovať zodpovednosť za procesné zavinenie žalobcu na odmietnutí žaloby v zmysle ustanovenia § 171 ods. 1 SSP (uznesenie NS SR sp. zn. 8Sžf/11/2011). Žalovaní mali za to, že správny súd nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu pri rozhodovaní o náhrade trov konania, nakoľko v danej veci je potrebné aplikovať zákonné ustanovenie, ktoré odráža zodpovednosť žalobcu za nedôvodné podanú žalobu a sankcionuje ho povinnosťou v takomto prípade znášať trovy konania. Žalobca je teda procesne zodpovedný za podanie neopodstatnenej žaloby a v zmysle ustanovenia § 171 ods. 1 SSP povinný nahradiť žalovaným nimi vynaložené trovy konania.

8. Žalobca sa ku kasačnej sťažnosti žalovaných nevyjadril.

9. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 S. s. p.) postupom podľa § 491 ods. 1 S.s.p. preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je dôvodná.

10. Z obsahu predloženého spisu vyplynulo, že v prejednávanej veci boli sťažovatelia v postavení žalovaných úspešní v konaní pred Krajským súdom v Bratislave, nakoľko krajský súd rozsudkom č. k. 2S/227/2015-86 z 19. apríla 2017 podľa § 98 ods. 1 písm. g) Správneho súdneho poriadku odmietol žalobu žalobcu ako neprípustnú v správnom súdnictve. Aj napriek úspechu sťažovateľov v konaní však krajský súd nepriznal sťažovateľom nárok na náhradu trov konania s poukazom na skutočnosť, že žaloba bola odmietnutá a právnu úpravu ust. § 170 písm. a) Správneho súdneho poriadku.

11. Podľa § 51 ods. 1 Správneho súdneho poriadku (SSP) účastník konania a osoba zúčastnená na konaní si ako zástupcu môžu vždy zvoliť advokáta. Ustanovenia § 49 ods. 1 tretia veta a ods. 3 platia obdobne.

12. Podľa § 168 SSP žalovanému prizná správny súd podľa pomeru jeho úspechu vo veci voči žalobcovi právo na náhradu dôvodne vynaložených trov konania iba, ak to možno spravodlivo požadovať. Orgánu štátnej správy však náhradu trov právneho zastúpenia možno priznať len výnimočne.

13. Podľa § 170 SSP Žiaden z účastníkov konania nemá právo na náhradu trov konania, ak

- a) žaloba bola odmietnutá,
- b) konanie bolo zastavené,
- c) konanie bolo začaté na základe žaloby prokurátora,
- d) ide o konanie o kompetenčnej žalobe.

14. Podľa § 171 ods. 1 Správneho súdneho poriadku ak účastník konania procesne zavinil odmietnutie žaloby alebo zastavenie konania, správny súd prizná trovy konania ostatným účastníkom konania.

15. Úlohou kasačného súdu bolo vo svetle námietok sťažovateľov posúdiť správnosť záverov krajského súdu, ktorý sťažovateľom (žalovaní v konaní pred krajským súdom) nepriznal náhradu trov konania. Po oboznámení sa s prejednanou vecou dospel najvyšší súd k záveru, že námietky sťažovateľov sú dôvodné a rozhodnutie krajského súdu v napadnutej časti nemá oporu v zákone.

16. Vo všeobecnosti platí, že rozhodovanie o náhrade trov konania ovláda zásada úspechu vo veci, ktorá je doplnená zásadou zodpovednosti za zavinenie. Zásada procesnej zodpovednosti za zavinenie (pôvodne § 146 ods. 2 a § 147 OSP) bola transformovaná do podoby vyjadrenej v § 171 SSP a znamená, že trovy je povinný platiť ten z účastníkov konania, ktorý zavinil, že vznikli.

17. Právna úprava zakotvená v ustanovení § 171 SSP vychádza pri náhrade trov konania zo zásady procesného zavinenia, pričom použitý pojem „procesné zavinenie“, treba posudzovať výlučne z procesného hľadiska. Pojem „procesné zavinenie“ je pritom nevyhnutné vykladať komplexne a extenzívne, v dôsledku čoho je napríklad za osobu, ktorá zastavenie konania zavinila, považovaný aj žalovaný, rozhodnutie či opatrenie ktorého bolo zrušené napr. v mimo odvolacom administratívnom konaní, čím vyvolal u žalobcu nevyhnutnosť späťvzatia dôvodne vynaloženej žaloby. V tomto smere je ustanovenie § 171 ods. 1 SSP špeciálnym ustanovením k § 170 písm. b) SSP podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania, ak bolo konanie zastavené) a predstavuje výnimku zo všeobecnej záujmovej zásady. Výnimka z tejto všeobecnej zásady (predtým zakotvená v § 146 ods. 2 OSP) sa tak do ustanovenia § 171 ods. 1 SSP premietla ako pravidlo.

18. Ako vyplýva z uvedeného, krajský súd vec nesprávne správne posúdil, pokiaľ v bode 29. odôvodnenia uznesenia konštatoval, že o práve účastníkov konania na náhradu trov konania rozhodol podľa § 170 písm. a) SSP a žiadnemu z účastníkov konania nepriznal právo na náhradu trov konania, pretože žaloba bola odmietnutá. Svoje rozhodnutie tiež nedostatočne odôvodnil, nakoľko dôkladne nezrejmal všetky súvisiace skutočnosti, ktoré ho viedli k nepriznaniu nároku na náhradu trov právneho zastúpenia, čím odňal sťažovateľovi právo na spravodlivé súdne konanie.

19. Najvyšší súd Slovenskej republiky z uvedených dôvodov rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 2S/227/2015-86 z 19. apríla 2017 v napadnutej časti výroku o trovách konania zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie (§ 462 ods. 1 Správneho súdneho poriadku). Úlohou krajského súdu bude v ďalšom konaní rozhodnúť o náhrade trov konania v súlade s vysloveným právnym názorom kasačného súdu s tým, že krajský súd rozhodne aj o nároku na náhradu trov kasačného konania (§ 467 ods. 3 Správneho súdneho poriadku).

20. Senát kasačného súdu prijal uznesenie jednomyselne (§ 139 ods. 4 v spojení s § 147 ods. 2 a § 452 ods. 1 SSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu n i e j e prípustný opravný prostriedok.